

Naloga 9

Jaka Čop

14. maj 2025

Predstavite glavne poudarke strokovnih priporočil [ASIS&T Professional Guidelines](#).

ASsociation for **I**nformation **S**cience & **T**echnology (Združenje za informacijsko znanost in tehnologijo) podaja standarde delovanja za svoje člane (organizacije ali posameznike), sodeč po njihovi spletni strani (ASIS&T, [b.d.](#)).

Priporočila se delijo v tri kategorije in sicer: odgovornost do delodajalcev/strank/sistemskih uporabnikov; odgovornost do poklica/stroke (profession) ter odgovornost do združenja (association) (ASIS&T, [b.d.](#)).

Že pred tem nam v uvodu ASIS&T ([b.d.](#)) povedo, da se zavedajo pluralnosti uporab in uporabnikov informacijske tehnologije, njenih sistemov in ciljev uporabe. S čimer je že na začetku poudarjeno, da bo do konfliktov prišlo (skoraj) vedno in nas poziva, da v tem primeru razmišljamo kritično in se predvsem zavedamo posledic naših dejanja – kar pa po našem mnenju absolutno ne bi smelo biti omejeno zgolj na področje informacijske tehnologije, temveč bi moralo veljati za vsa področja človeškega delovanja.

V sklopu posameznih kategorij sta pri odgovornosti do delodajalcev/strank/sistemskih uporabnikov, v priporočilih ASIS&T ([b.d.](#)), še posebej poudarjeni poštena obravnava vseh udeleženih v interakciji ter vzajemno spoštovanje zasebnosti, ki je sploh v današnjih internetnih časih vse bolj pomembno, predvsem, ker se nas večina sploh ne zaveda, kako oz. na kakšen način so naši internetni odtisi uporabljeni. Že res, da naj bi bili pogoji uporabe posameznih storitev/strani/aplikacij/... jasni in nedvoumni, a so prepogosto zapisani v drobnem tisku in na žalost pogosto tudi kršeni. Primer etične prakse navedenih načel bi bil recimo primer, ko bi uporabnik spraševal knjižničarja po „izposojevalnih navadah“ drugega uporabnika, knjižničar pa mu teh podatkov seveda ne bi posredoval.

V drugem sklopu nam ASIS&T ([b.d.](#)) podajajo priporočila o nezlorabljanju položaja; informiranju nadrejenih, strank, sponzorjev o potencialnih konfliktih in interesov; pravičnih postopkih in enakih možnostih ter predvsem o stalnem izobraževanju. Slednjega ASIS&T ([b.d.](#)) ne pojmujejo zgolj kot nekaj osebnega, temveč kot poklicno in etično dolžnost. In tako je prav. Brez konstantnega nadgrajevanja lastnega znanja, ne bomo mogli zagotoviti največje možne učinkovitosti, kar ne bi bilo etično ne do delodajalca, še manj pa do uporabnikov. Ignoranco lahko tako pojmujeemo celo kot etični prekršek! Naj tu navedemo za spremembo primer slabe etične prakse. Takšen bi bil primer, ko bi knjižničar/knjižničarka obšla čakalno vrsto za določeno knjigo, da bi do nje prišel/prišla prej.

Zadnji sklop priporočil, ki so vezana na odgovornost do združenja, lahko strnemo v dve pomembni točki. Prva, ki govori o prizadevanjih za izboljšanje informacijskih sistemov s katerimi operirajo oz. jih predstavljajo, je močno vezana na eno od prejšnjih točk o stalnem dopolnjevanju znanja, saj brez „posodobljenega“ znanja tega ne bomo sposobni

omogočiti. Ostale točke te kategorije pa govorijo večinoma o upiranju cenzuri na vseh mogočih nivojih in na vse možne načine (ASIS&T, b.d.). Naj poudarimo, da se nam popolnoma neetični zdijo primeri iz Združenih držav Amerike, v katerih so knjižničarji/učitelji popustili pritiskom javnosti ali posameznikov ter umaknili npr. knjige o evoluciji iz njihovega programa (Creation and evolution in public education in the United States, b.d.)!

Literatura

ASIS&T. (b.d.). *ASIS&T Professional Guidelines*. Pridobljeno 12. maja 2025 s <https://www.asist.org/about/asist-professional-guidelines/>

Creation and evolution in public education in the United States. (b.d.). *Movements to teach creationism in schools*. Pridobljeno 12. maja 2025 s https://en.wikipedia.org/wiki/Creation_and_evolution_in_public_education_in_the_United_States#Movements_to_teach_creationism_in_schools